

Modelaftale 3

Denne aftale regulerer, i hvilket omfang underviserne ved [institutionens navn] giver [institutionen] ret til deling af deres undervisningsmateriale.

[Uddannelsesinstitutionens navn] er en videnproducerende institution. Den skal ikke alene levere forskning, men også undervisning på højeste internationale niveau. Det stiller krav om forskningsbaseret undervisningsmateriale af højeste faglige kvalitet.

Underviserne, der fremstiller materialet, har ophavsret til det ifølge ophavsretsloven. Som udgangspunkt kræver brugen derfor tilladelse fra underviserne. Som led i universitetsundervisning er det imidlertid naturligt, at undervisere i et vist omfang kan genbruge hinandens undervisningsmateriale uden at skulle bede om tilladelse hver gang. Det er fx en udbredt tradition, at eksamensopgaver kan genbruges som øvelsesopgaver uden tilladelse fra den underviser, der oprindeligt formulerede opgaven.

Der er dog også en række former for undervisningsmateriale, der kun skabes med henblik på brug i undervisernes egen undervisning. Undervisningsmaterialet er i vidt omfang forskningsbaseret, og ofte vil materialet være baseret på, eller på sigt komme til at indgå i, videnskabelige publikationer, herunder artikler og videnskabelige monografier. Det er en central del af den akademiske frihed, at forskere selv bestemmer, hvor, hvornår og hvordan de publicerer. I relation til materiale frembragt med henblik på egen undervisning bør universitetsundervisere derfor bevare samme kontrol med materialet, som de har i forhold til videnskabelige publikationer. Det gælder ikke mindst i forbindelse med den intensiverede digitale deling af undervisningsmateriale, som Corona-krisen har givet anledning til.

Det kan være en meget stor belastning for undervisere, hvis film- og lydoptagelser, hvor de medvirker, ikke længere er up to date, f.eks. fordi de ikke afspejler deres aktuelle opfattelse eller formidler forældet viden. Det er underviserne, der som eksperter bedst kan vurdere, hvornår det er tilfældet. For så vidt angår optagelser bør underviserne derfor altid få optagelserne til gennemsyn, inden de bruges, og til enhver tid kunne kræve dem fjernet.

Det er en vigtig del af den akademiske frihed, at undervisere kan publicere på forlag, herunder i form af bøger og artikler. Det gælder også i tilfælde, hvor publikationerne måtte gentage eller bygge på undervisningsmateriale. Aftalen regulerer kun deling af ikke-forlagsudgivet materiale. Deling af forlagsudgivet materiale reguleres af [institutionens] aftaler med Copydan og tilsvarende organisationer.

Aftalen er tiltrådt af Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA) under hovedorganisationen Akademikerne.

Aftalens område

1. Denne aftale vedrører de immaterielle rettigheder, der knytter sig til ikke-forlagsudgivet undervisningsmateriale skabt af [institutionens] undervisere som led i deres ansættelse ved [institutionen].
2. Ved undervisningsmateriale forstås alle former for stof, som underviserne som led i ansættelsen har skabt til brug i undervisning på [institutionen], herunder efter- og videreuddannelse mm., f.eks. PowerPoint-slides, handouts, billeder, e-læringsforløb, quizzer mm.

3. Aftalen regulerer kun rettigheder til undervisningsmateriale, der ikke er udgivet på forlag. [Institutionens] mulighed for deling af forlagsudgivet undervisningsmateriale, f.eks. bøger og artikler, reguleres af [institutionens] aftaler med Copydan og tilsvarende organisationer.

Undervisningsmateriale frembragt med henblik på brug i egen undervisning

4. Undervisningsmateriale, som er frembragt af en underviser med sigte på brug i vedkommendes egen undervisning, f.eks. PowerPoint-slides, kan genbruges af andre, hvis underviseren giver tilladelse. Tilladelsen kan evt. gives ved, at underviseren stiller materialet til rådighed under en egnet licens, f.eks. en Creative Commons-licens. Der kan så ske genbrug i det omfang, licensen giver mulighed for.

Der anses også for at være givet tilladelse, hvis underviseren distribuerer materialet på andre måder, som signalerer, at materialet frit kan deles, f.eks. hvis vedkommende uploader det til fælles delingsdrev, hvor undervisere, der ønsker at dele materiale med andre, kan uploade og frit hente materiale. Hvilke drev der skal anses for fælles delingsdrev, aftales mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede organisationers repræsentanter. I de tilfælde kan der ske genbrug på den måde, som er aftalt.

Undervisningsmateriale frembragt med henblik på almen anvendelse

5. Undervisningsmateriale, der er skabt af en underviser med henblik på brug, der rækker videre end brug i vedkommendes egen undervisning, kan genbruges af [institutionens] andre ansatte i det omfang, det er nødvendigt for [institutionens] sædvanlige undervisningsvirksomhed. Som eksempler kan nævnes eksamensopgaver, rettevejledninger eller kursusforløb o.l., som skabes med henblik på afvikling under medvirken af skiftende undervisere.
6. For så vidt angår materiale omfattet af pkt. 5 giver underviserne [institutionen] en ikke-eksklusiv licens (brugsret) til deres undervisningsmateriale. Brugsretten indebærer, at underviserne kan genbruge og viderebearbejde hinandens undervisningsmateriale som led i undervisningen ved [institutionen]. Desuden kan materialet bruges i undervisningen på andre undervisningsinstitutioner, som indgår i et aftalt tværinstitutionelt undervisningssamarbejde med [institutionen]. Licensen gælder også, efter at underviserne er fratrådt fra [institutionen].

Undervisningsmateriale, der indeholder optagelser

7. I undervisningsmateriale, hvor der indgår optagelser af undervisere, har de krav på at få optagelserne til gennemsyn, inden de indgår i undervisningen. Desuden kan underviserne til enhver tid kræve, at optagelserne fjernes fra undervisningsmaterialet.

Kommerciel udnyttelse

8. [Institutionen] kan kun udnytte undervisningsmateriale kommercielt efter aftale med de enkelte undervisere.

Øvrige rettigheder

9. Alle andre rettigheder til undervisningsmateriale end dem, der er omfattet af bestemmelserne ovenfor, tilhører underviserne.